

DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

ZABITA TALİMATNAMESİ

GENEL HÜKÜMLER

Amaç:

MADDE 1- Bu talimatname 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve diğer yasaların belediyelere yüklediği görevleri yerine getirmek ve belde de esenlik, huzur, sağlık, düzen ve belde halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarının belirli kurallar içerisinde yerine getirilmesi amacı ile hazırlanmıştır.

Gerekçe:

MADDE 2- Esas itibarıyla kamu hizmetlerinin temel amacı, vatandaşlarımızın yaşam biçimini iyileştirmek ve onların refah düzenini artırmaktır. Belediyelerde bir kamu kurumudur. Dolayısıyla belde halkının yaşam standardının yükseltilmesi, kentte nizam ve intizamın sağlanması, beldenin ve belde halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarının temin edilmesi, esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanması ve korunabilmesi için belediye emir ve yasakların konulması kaçınılmazdır. Bu talimatname yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 5393 sayılı Belediye Kanununda ve mer-i mevzuat hükümleri dairesinde belediyelere verilen görevleri yerine getirilmesinde. Belediye zabıtası görevlileri ile diğer belediye görevlilerinin yetki alanlarında işlenen kabahat karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türlerinin belirlenmesi, takibinin yapılabilmesi, sonuçlarının izlenebilmesi, belirlenen emir ve yasaklara uyulup uyulmadığının denetlenebilmesi ve yaşanılabilir bir ortam oluşturulabilmesi amacı ile hazırlanmıştır.

Kapsam:

MADDE 3- Bu talimatname, Büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki tüm kent halkını, kent halkına hizmet veren tüm belediye birimlerini, kent halkına hizmet sunan ve belediyenin ruhsatına tabi olarak çalışan tüm müesseseleri ve çalışanları, herhangi bir müesseseye bağlı olmaksızın hizmet gören kişileri kapsar.

Hukuki dayanak:

MADDE 4- Bu talimatname, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanununun 13. Maddesi, 1608 sayılı Umuru Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkındaki 486 Numaralı Yasa, Yürürlükteki İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Mevzuat ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 32. Maddesine göre idari yaptırımların uygulanması amacıyla hazırlanmıştır.

Huzur ve sükun ile ilgili emir ve yasaklar.

MADDE 5- (1)Aşağıdaki fiil ve hareketleri yapmak yasaktır.

- a) Her türlü toplu taşıma araçlarında ve halkın toplu olarak bulunduğu kapalı alanlarda sigara ve benzeri tütün ürünleri içmenin yasak olduğunu belirten **SİGARA İÇMEK YASAKTIR** levhası asmamak.
- b) Kamuya açık alanlarda genel taşıt araçlarında gezici izinsiz çalgıcılık ve satıcılık yapmak
- c) Yüksek sesle veya ses yükseltici araçlarla, durarak veya gezici olarak satış, reklam, ilan yapmak ve müşteri celbi amacıyla bağırıp, çağırmak, klakson çalmak,
- d) Toplu taşıma araçlarında başkalarını rahatsız edecek şekilde yüksek sesle konuşmak, şarkı söylemek ve itişip kakışarak şakalaşmak.
- e) Yapılışları görünüşleri ve kokuları ile gelip geçenleri tiksindirecek, rahatsız edecek, çöp, sakatat, yaş deri ve benzeri gibi şeyleri açıkta taşımak.
- f) Halkın arzusu dışında fotoğraf çekmek.
- g) Açık alanlarda bulunan ve kamunun kullanımına sunulan bank, kanepeler ve benzerlerini oturma maksadı dışında kullanmak.
- h) Belediyece tayin edilmiş olanlar dışında umumi çeşmelerden motorlu ve motorsuz araçlarla veya hortumla inşaatına, evine su almak, çeşmenin etrafını kirletmek ve devamlı işgal etmek, bu yerlerde her çeşit eşya, taşıt aracı ve hayvan yıkamak.
- i) Her türlü toplu taşıma araçlarında yolcular inmeden vasıtaya binmek ve tayin edilen giriş çıkış nizamına riayet etmemek.
- j) Her türlü toplu taşıma araçlarında yer ayırmak, fazla yer işgal etmek, koltuklarda yatmak, ayak dayamak ve ayakkabıları çıkarmak.
- k) Belediyece yasaklanmış yerlerde hayvanların çektiği araçlarla trafiğe çıkmak
- l) Belediyece yasaklanmış yerlerde aletli veya aletsiz spor yapmak, oyun oynamak.
- m) Turist olarak şehre gelen yabancılara, ilgili kurumlardan tercümanlık belgesi olmadan ve turistlerin rızası dışında zorla tercümanlık yapmaya çalışmak, hanuççuluk yapmak,
- n) Apartmanlarda oturanların müsaadesi dışında, huzur ve sükunu bozacak şekilde binalarda tamirat, tadilat gibi gürültülü işler yapmak, geceleri saat 22:00'den sonra sessizliği bozacak ve başkalarının uykusuna mani olacak şekilde tamirat, tadilat gibi gürültülü işler yapmak.
- o) Ev ya da bahçede veteriner raporu alınmamış süs hayvanı bulundurmak.
- p) Şehrin meskun ve Belediyece yasaklanan sahaları dahilinde bulunan ev ve apartmanların herhangi bir yerinde ve bahçelerinde kümes hayvanlarının beslenmesine mahsus yerler yapmak yada bulundurmak.
- q) Konut alanlarının bulunduğu yerlerde Pazar günleri yapılacak her türlü tamirat, tadilat, inşaat faaliyeti ve benzeri işleri sabah saat 10.00'dan önce akşam hava karadıktan sonra yapmak. (İlgili belediyesinden izinli olanlar hariç)

- r) Oyun ve eğlence aracı olarak kullanılan patlayıcı maddelerin(içinde taneli kara barut bulunan kurbağa ve böcek şeklindeki eğlence malzemesini, adi fırfır maytapları, çiçek yağmuru saçan maytaplar, İspanyol maytapları, şenlik mumları gibi klorat ve fosfor karışımı ile üretilen patlayıcı oyuncak malzemelerini, şerit halindeki kağıt kapsüller, oyuncak tabanca mantarları ve mukavva kapsüller) satışını sadece proteknik madde üreticileri 1.grup perakende av bayileri ve 2. Veya 3. Grup proteknik madde satışı izni bulunanlar yapacaktır. Bunlar dışında bakkal, market, pastane, kırtasiye, oyuncakçı ve benzeri işyerlerinde satışı yapılamaz.
- s) İçkili ruhsat kapsamı dışındaki tüm işyerlerinde, içki içmek, içki içenlere müsamaha etmek.

Temizlikle ilgili emir ve yasaklar

MADDE 6- (1) Aşağıdaki fiil ve hareketleri yapmak yasaktır.

- a) Toplu taşıma araçlarını temiz bulundurmamak.
- b) Her türlü yıkımlarda, etrafı rahatsız edici toz ve toprakların etrafa yayılmasına mani olacak tedbir almamak.
- c) Yol ve caddelerdeki kanalizasyon ve baca menfezlerini tıkayacak veya fena koku neşreden maddeler atmak ve dökmek, kanalizasyon ve kanal temizliği için ruhsatsız baca açmak, kanal veya kanal bağlantısı yapmak.
- d) Etrafı kirletecek veya fena koku neşredecek deri, gübre, paçavra ve saire sermek, dökmek ve kurutmak.
- e) Binaların, abidelerin, yer altı ve yerüstü geçitlerinin camilerin ve her türlü ibadet yerlerinin yüzlerini, duvarlarını, cadde ve sokaklarla tretuvarları tebeşir, yağlı boya, katran ve saire ile karalamak, yakmak, şekil çizmek ve kirletmek.
- f) Kirli, yağlı veya pis kıyafetle ve ellerinde gelip geçenleri ve etrafını kirletecek, lekeleyecek, iğrendirecek malzeme, eşya ve saire ile kalabalık arasına girerek halkı rahatsız etmek.
- g) Çeşme, sebil ve havuzları kirletmek, öteberi atmak, buralarda eşya ve hayvan yıkamak, sulamak.
- h) Binek ve koşum gayesiyle kullanılan hayvanların yerleri kirletmesine meydan vermek.
- i) Şehir içerisinde el arabası, at arabası, kamyon, kamyonet, çuval ve saire ile hurda kağıt ve benzeri şeyleri toplamak ve depo etmek.
- j) Seyir halindeki araçların yayalar üzerine su ve çamur sıçratması, araçlardan dışarıya çöp, kağıt, sigara izmariti ve benzeri şeyler atılması.
- k) Yollara paspas atmak,
- l) Her çeşit eşya ve malzemenin yükleme, boşaltma ve tamiri sırasında yerleri ve etrafı kirletmek.
- m) Asfalt kaplamalı yollarda ve tretuvarlarda, araçların tamirâtı esnasında, yolları ve tretuvarları tahrip edecek ve kirletecek fiillerde bulunmak.
- n) İşyerlerinde belediyece kabul edilen standartlara uygun çöp kabı bulundurmamak.

- o) Sokak, cadde, bulvar, meydan ve benzeri yerlerde araç yıkamak.
- p) Çöp ve süprüntü ile ilgisi olmayan bilumum atıkları, çöp ve süprüntü kavramı içine girmeyen malzeme ve imalat atıklarını, her müessese kendi imkanları ile temizleyip toplamaya ve belediyeye ait çöp imha sahalarına taşımaya mecbur olup, bu yükümlülükleri yerine getirmemek.
- q) Belediyelerce belirlenen çöp kaplarına (Plastik çöp torbası, Çöp kovası, Çöp bidonu) çöp kapsamına girmeyen maddeleri koymak.
- r) Cadde, sokak ve meydanlarda umuma mahsus alanlarda halı ve benzeri şeyler yıkamak, Apartman yönetimlerinin belirlediği gün ve saatlerin dışında halı, kilim ve benzeri silkelemek.
- s) Binalardan dışarıya çıkan soba borusu, baca, kanalizasyon, fosseptik ve her türlü sanayi ve çirkef sularının, akıntı ve sızıntısına mani tedbir almamak, yağmur suyu borularını varsa şehir kanalına bağlamayıp açıkta bırakmak.
- t) Balkon, pencere ve teraslara etrafı rahatsız edici koku neşrecek madde sermek.
- u) Ev ve işyerlerinin dış duvarları, kapı içleri ve saire boyandığı vakit gelip geçenlerin üzerinin kirletilmemesi için lüzumlu koruyucu tedbirleri almamak.
- v) Bina yüzleri yıkanırken veya kaldırımlarda temizlik yapılırken gelip geçenlerin üstlerini kirletmek. (Temizlik 24.00 – 07.00 saatleri arasında gürültü çıkarmadan yapılacaktır.)
- w) Dükkanlar temizlenirken kirli, çamurlu ve çirkef sularını yaya kaldırımlara taşımak.
- x) Her türlü bina ve inşaat dahilinde çıkan suları yollara ve yaya kaldırımlarına akıtmak. (Zaruri hallerde bu gibi boşaltmalar en yakın kanal ızgarasına hortum vasıtasıyla akıtılabilir.)
- y) Binaların cadde ve sokaklara bakan ön balkon ve pencerelerine bina yüzeyinden taşacak şekilde, kurutmak ve havalandırmak maksadı ile çamaşır vesaire asmak.
- z) Binaların kapı pencere ve balkonlarında halı, kilim, sofrası bezi ve benzeri şeyler silkelenemez, çamaşır asılamaz, çöp atılamaz, su dökülemez.
 - a) Ev ve işyerleri tadilatlarından çıkan hafriyatları ve bahçe temizliğinden çıkan dal, ot ve benzeri organik atıkları cadde, sokak ve boş alanlara bırakılmaz.
 - b) İşyerlerinde, meskenlerde, meydanlarda, caddelerde, sokaklarda ve boş alanlarda lastik, poşet, kağıt, yanık yağı, ayakkabı kösesi, sentetik elbise kırıntıları, anız ve benzeri maddeler yakarak çevre rahatsız edilemez.
- aa) Mermercilerin mermer işlemede kullandıkları suların içinde bulunan atıkların çökmesi için yeteri kadar çökertme havuzlarında dinlendirildikten sonra atık suyun yağmur deranaj kanallarına akıtılması bu havuzlarda çıkan diğer tortuların çevreyi kirletmeyecek şekilde biriktirip Belediyenin çöp toplama alanına götürmeleri, işyerlerinin çevresinde ki yerlere zarar vermeyecek şekilde işyerinde gerekli tedbirleri almaları ve işyerinin çevresini temiz tutmaları mecburidir.

- bb) Oto yıkama ve yağlama yapan işyerleri sularını Belediyeden gerekli deşarj izni aldıktan sonra yağmur deranaj kanalına bağlamaları ve bu sular içindeki atıkların yağmur deranaj kanalının tıkanmaması için çökertme havuzları yaparak atıkların burada birikmesini sağlamaları, bu havuzlarda biriken çamur ve diğer atıkların sık sık temizlenerek Belediyenin çöp toplama alanına götürmeleri, işyerlerinin çevresinde ki yerlere zarar vermeyecek şekilde işyerinde gerekli tedbirleri almaları ve işyerinin çevresini temiz tutmaları mecburidir.
- cc) Tıbbi atık üreten hastane, sağlık ocakları, poliklinikler ve benzeri yerler tıbbi atıklarını diğer atıklardan ayrı toplayarak ve bu atıklar için özel olarak yapılmış üzerinde tıbbi atık yazılı torbaları içerisine koyarak, ağızlarını sızdırmayacak şekilde bağlamaları ve tıbbi atık aracı ile alınana kadar tıbbi atık konteynerinde muhafaza etmeleri mecburidir.
- dd) Umuma ait aydınlatma lambalarına, elektrik tellerine, PTT kulübelerine ve benzeri kamu kurumlarına ait tüm mallara zarar verilemez.
- ee) Bilumum araç sahibi ve sürücülere aracını park etmeleri için kamuya ait yeşil alanları kullanmaları, yeşil alanları tahrip etmeleri, yaya kaldırımlarını kırmaları, yaya kaldırımlarına araçlarını çıkarmaları için dolgu yapamazlar

1) Çöp ve süprüntü kapsamına girmeyen maddeler:

- a) Her türlü inşaat artıkları, taş, tuğla, molozlar (Çimento, kireç vs), kereste demir malzeme ve artıkları.
- b) Evlerden çıkacak kereste ve odun parçaları.
- c) Bilumum imalathane ve fabrika artıkları.
- d) Tamir edilen yol artıkları, yol çamur ve molozları.
- e) Budanan, kesilen ve kırılan ağaçlar, ağaç dalları, park, bahçe, sebze ve meyve bahçesi artıkları, kalorifer, kül ve cürufaları.
- f) Çöp kapsamına giren maddeleri üstü kapalıda olsa çöp toplama saatleri dışında cadde, sokak ve meydanlara çıkartmak, bırakmak.

2) Çöp ve süprüntü kapsamına giren maddeler:

- a) Mutfak ve yemek artıkları, odun külleri.
- b) Bilumum konserve, yağ tenekeleri, ilaç kutu ve şişeleri, cam parçaları, plastik kutu, kova, küçük bidon ve saire
- c) Elektrik süpürgesi artıkları, süpürge artık ve süprüntüleri, her türlü kağıt, mukavva kutu ve parçalar, caddenin ve yolların kardan temizletilmesi.
- d) Ev dikiş artıkları, paçavra ve bezler.
- e) Ağaç yaprakları, yol ve caddelere pisleyen hayvan pislikleri.
- f) Daimi ve geçici Pazar yerlerinin süprüntüleri ve hal çöpleri
- g) Sahipsiz her türlü hayvan leşleri (Sahile vuranlar dahil)
- h) Soba külleri.

Nizam intizamla ilgili emir ve yasaklar

MADDE 7- (1) Aşağıdaki fiil ve hareketleri yapmak yasaktır.

- a) Yol, meydan, tretuvar ve benzeri yerleri herhangi bir şeyle kapatmak, gelip geçmeye zorluk vermek ve işgalde bulunmak.
- b) Halkın çok kalabalık bulunduğu yerlerde büyükçe eşyalarla, sürekli, halkı rahatsız ederek geçmek.
- c) Kümes, ahır ve ağıl hayvanlarını sokaklara bırakmak, park, bahçe, arsa, cami ve diğer mabetlerin avlularında otlatmak, Belediyece tayin edilen cadde ve yollar dışındaki yollardan ve meydanlardan geçirmek.
- d) Belediyece konulmuş her nevi sokak levhaları ile kapı numaralarını, durak tabelalarını, çeşme musluklarını, çöp kutularını sabit ve hareketli alet, edevat ve araçlarını bozmak, kırmak, düşürmek, yerlerini değiştirmek.
- e) Apartman, işhanı ve benzeri çok katlı binalarda hane numaralarını belirtmemek, işhanı girişleri ve pasajlarda geliş geçişi engelleyici her türlü işgale yol açmak, apartman ve işhanlarında çöp torbaları ve benzeri şeyleri merdiven boşluğuna veya koridorlara koymak.
- f) Belediyenin bakım ve sorumluluğunda olan, kamunun yararlandığı ve gelip geçtiği yol kenarları, yeşil alanlar ve benzeri yerlerde çimenlere ve çiçeklere basmak, top oynamak, ağaçlara fidanlara her ne suretle olursa olsun zarar vermek, ağaçları ve fidanları kesmek ve budamak, çiçek koparmak, ağaçlara çıkmak veya bu hareketleri hayvanlara yaptırmak, hayvan bağlamak, ağaçlara ilan yapıştırmak, salıncak kurmak, çivi çakmak, isim yazmak, şekil çizmek, tahrip etmek.
- g) Umumi havuzlarda yüzmek, var ise balık tutmak veya balıklara zarar vermek, umumi parklardaki anıt ve eserlere zarar vermek.
- h) Parklarda yasak olan yerlerde müsaade edilmeyen yollardan geçmek.
- i) Belediyeden izin alınmaksızın işyerleri önüne tente, siperlik yapmak, tretuvarların üzerine her çeşit işaret levhası, reklam panoları dikmek ve bahçelerden sarkan ağaç dallarının yaya geçişini engelleyecek şekilde aşağı sarkmasına meydan vermek.
- j) İmar Kanunu'nda bahsi geçen her türlü yapıları ve tamirleri Belediyeden ruhsat almadan veya alınan ruhsatnameye aykırı olarak yapmak veya yaptırmak. Yollar ve meydanlar üzerinde yapılan inşaat, inşaat tamir işlemleri ve yıkım işlemlerini tahta perde çevirmeden yapmak, toz çıkarmak, moloz ve saire düşmesine meydan vermek, yollardaki ağaçlar ve mecralara, yeraltındaki ve havadaki nakil hatlarına zarar vermek, inşaat malzemelerini sokaklarda işlemek, kum kireç ve benzeri şeyleri doğrudan inşaat alanına dökmek.
- k) İnşaatlara sarı zemin üzerinde siyah yazı ile en az 50x70 cm. ebadında küçük levha asmamak, inşaatlara asılan ve mal sahibi ile sorumlu Yapı Denetim firmasının kim olduğunu, inşaatın fenni ve teknik vasfını, ruhsat tarihini göstermek üzere bu levhalar üzerinde gerekli bilgileri bulundurmamak.
- l) Toprak, kum, mıcır, kömür tozu ve talaş gibi maddeler taşıyan kamyonlardan bu maddelerin cadde, sokak ve meydanlara dökülmesine meydan vermek, yükün etrafa savrulmasına ve uçuşmasına mani olmak üzere kamyonların üzerini branda ile örtmemek.

- m) Kapı, pencere, duvar, saçak gibi dışarıdan görülen yerleri kapatmak için, tente olarak hasır, çuval, bez ve saire gibi görünüşleri çirkin şeyleri asmak, takmak.
- n) Binaların caddeden görülecek kısımlarına çirkin manzara arz eden renk ve şekilde öteberi koymak, sucuk, pastırma, çiroz ve saire gibi gıda maddelerini asmak ve kurutmak.
- o) Boş arsaların sokak ve meydanlara bakan cephelerini tahta perde veya duvar ile kapatıp muhafaza altına almamak.
- p) Herhangi bir izin almadan, kaldırım ve yollarda kazı yapmak.
- q) Dükkanların sokak veya caddeye bakan yüzlerine çivi, çengel ve saire çakarak öteberi asmak.
- r) Meydan, cadde ve bulvarlarda bulunan işyerlerinin geceleri kent estetiğine uygun şekilde ışıklandırmasını yapmamak.
- s) Araç park etmek için yer ayırma amaçlı veya araç park edilmesini önlemek amacıyla yollara ve kaldırımlara zincir çekmek, çiçeklik ve benzeri şeyler koymak.
- t) Tüm kamu kuruluşlarına ait direk, lamba, levha, araç ve gereçlerini kırmak, bozmak ve tahrip etmek.
- u) Belediyece dışında ikinci el oto satışları
 - 1) Belediyece belirlenmiş Oto galericiler sitesi haricinde ikinci el araçlarını meydan, cadde, sokak, yaya kaldırımında ve kendisine ait işyerinde satışa sunulamaz ve sergilenemez
 - 2) Oto galericiler ve oto parkların kapalı kısmında sıvılaştırılmış petrol gazı ve sıkıştırılmış doğal gaz ile çalışan araçların bulundurulamaz.
- ü) Ruhsatlı otoparklar dışında park eden araçlardan ücret almak ve değnekçilik yapmak.

Trafik ile ilgili emir ve yasaklar

Madde 8- (1)Trafik, Nakil araçları ve Toplu Taşıma araçları ile ilgili emir ve yasaklar.

- a) Şehir içinde amme mülkü üzerinde Belediyece tespit ve tahsis edilen yerler dışında her türlü aracı park etmek yasaktır.
- b) Bilimum araç sahipleri gece ve gündüz, cadde ve sokaklarda araç ve yaya trafiğini engelleyerek tehlikeye düşürecek(itfaiye, ambulans, çöp kamyonları gibi aciliyet arz eden) araçların geçişlerini engelleyecek veya zorlaştıracak şekilde araçlarını park edemezler.
- c) UKOME kararları uyarınca trafiğe kapatılan alanlara konulan engeller tahrip edilemez ve trafiğe kapalı olan meydan, cadde ve sokaklara araç park edilemez.
- d) Belediye otobüs durakları ve yaya geçişi olan yerlerde, alt geçitlerin giriş ve çıkışlarında araç park edilemez, trafik akışını engelleyecek şekilde uzun süreli durulamaz.
- e) Parkometre için ayrılmış veya parkometre uygulaması olmayan cadde ve sokaklara araçların park edilmemesi için işyeri ve mesken sahipleri tarafından duba, levha ve benzeri herhangi bir emtiayı cadde ve sokaklara bırakılamaz.

- f) Şehir içerisindeki trafik işaretlerine uymak zorunlu olup bu işaretler kırılmaz, bozulamaz ve üzerine ilan maksatlı her türlü yazı yapıştırılmaz
- g) Şehir içinde egzozu kırık ve delik gürültü çıkaran araç kullanılamaz, yüksek sesle müzik dinlenemez, havalı ve ıslıklı korna kullanılamaz, gereksiz aksesuar takılamaz.
- h) Şehir içinde çalışan bilimum taksi, dolmuş ve halk otobüsleri geceleri çalıştıkları zaman ışıklı levha kullanmak zorundadır
- i) Ticari taksilerde taksimetre bulundurmamak zorunludur. Taksimetre bulundurduğu halde açmamak, taksimetrede yazılı fiyatın üstünde ücret talep edilemez.
- j) Araçların cadde ve sokaklardaki su birikintilerinden hızla geçip bilerek veya bilmeyerek çevredeki vatandaşların üzerlerinin kirlenmesine sebep olacak şekilde su sıçratılamaz.
- k) Ticari plaka almadan hususi plaka ile ticari faaliyette bulunulamaz: üzeri açık, römorklu ya da tamperli araçlarla insan taşımacılığı yapılamaz.
- l) Yol geçiş izin belgesi olmayan toplu taşıma araçlar; yolcu taşıma faaliyetinde bulunamazlar.
- m) Belediye sınırları içerisinde hat işletme ruhsatı almadan toplu taşımacılık yapılamaz; hat işletme ruhsatının süresi içerisinde vizesini yaptırmak zorundadırlar.
- n) Belediyece belirlenen hat ve güzergah dışında faaliyet göstermek, yolcu taşımacılığı yapmak ve belirlenen durak haricinde yolcu indirilemez ve bindirilemez.
- o) Toplu taşımacılık yapan araçların camları yıldızlanmış, kırık, çatlak, koltukları eski, yırtık, aracın iç ve dış kısımlarının kirli olamaz; ayrıca aracın içinde veya dışında müşteriyi celp etmek amacıyla şoförü, muavini, simsarları tarafından çığırkanlık yapılamaz.
- p) Belediyenin toplu taşıma araçlarında bulunan koltuklara yazı yazılamaz çizerek, keserek, kirleterek araç aksamlarına zarar verilemez.
- q) Toplu taşımacılık yaptığı aracın içine veya dışına göze hoş görünmeyen görgü, adap ve ahlaka aykırı yazı, resim, ilan, reklam, duyuru ve poster yapıştırılmaz.
- r) Toplu taşımacılık yaptığı güzergahta tahsis edildiği hattın kalkış saatine uymak, ilk ve son durağa kadar gitmek zorunludur.
- s) Toplu taşımacılık yaptığı araç sürücüsü aracını kullanırken saç-sakal, kılık-kıyafet ve görgü kurallarına uymak zorundadır
- t) Toplu taşımacılık yaptığı aracında tespit edilen ücret tarifelerini uygulamak zorundadır. Okunaklı ve görünür yere asılması zorunlu olup; tespit edilen ücret dışında ek ücret talep edilemez.
- u) Toplu taşımacılık yaptığı araçta yangın söndürme cihazı bulundurmamak, yolcuların şikayetlerini bildirecekleri Belediyenin ve bağlı bulunduğu oda veya kooperatifinin telefon numarasını görünür bir yere asmak zorunludur.
- v) Toplu taşıma araçlarında şoförlerin yakalarına tanıtım kartını asacaklardır. Hat işletme ruhsatının kayıtları üzerinde tahribat yapılamaz.

- w) Taşıma esnasında kontrol için görevlilerin “dur ihtarına” uyulması, kontroller sırasında zorluk çıkarılmaması, hakarete bulunulmaması, denetim amaçlı istenilen evrakların verilmesi zorunludur.
- x) Toplu taşıma yaptığı araca yasalarda belirtilen ücretsiz yolculuk hakkı olan yolcuları almak zorundadırlar. Alınan bu yolculardan ücret talep ederek yolcular içerisinde şahsı küçük düşürücü ve rencide edici söz sarf edilemez. Ücretsiz yolcu hakkı olan yolcuları görüp almamalık yapamaz.
- y) Toplu taşıma esnasında kural dışı araç kullanarak yolcuların can güvenliğini tehlikeye düşürülemez, aracın işletme ruhsatında belirtilen istihap haddinden fazla yolcu alınamaz, araçta ve durakta nezaket kuralları dışına çıkılamaz.
- z) Toplu taşıma yaparken yolcuyla daha önce alabilmek için zaman tarifesine uymayıp bir başka araç personeli ile yolda durup münakaşa ile karışık ağız dalaşı yapılamaz; yolcuların gideceği yere gecikmesine ve tedirgin olmalarına sebebiyet verilemez.
- aa) Toplu taşımacılık yaptığı aracı teknik özelliklerini yitirmiş olan (Dış boya görüntüsü, kaporta aksamında ezik çürük, yamalı boya, hat numarası ve kapılarda inilir-binilir yazıları olmayan veya silinmiş olan) araçlarla taşımacılık yapılamaz
- bb) Toplu taşımacılık yaptığı aracının Belediye Meclisi veya Ulaşım Daire Başkanlığının ilgili yönetmelik ve kararlarında belirtilen yaş haddini aştığı halde değiştirmeden faaliyet gösterenlerden para cezasının yanı sıra toplu taşımacılıktan men edilir.
- cc) Yolcusu olan otobüsün otogara girmesi, otogar giriş-çıkış ücretini ödemesi ve aynı bileti birden fazla kişiye satması, bilet üzerinde belirtilen hareket saatine uyulması ve yolcuların mağduriyetlerine sebebiyet verilmemesi zorunludur.
- dd) Otobüs ve yazıhane sahipleri otogar giriş ve çıkış yerlerini engelleyecek şekilde araçlarını park edemezler
- ee) Şehirler arası yolcu taşımacılığı yapan otobüslerin çevre yolu güzergahı ve şehir içerisindeki bilet satış irtibat bürolarında ve otogar harici yolcu indiremez-bindiremez.
- ff) Şehirlerarası faaliyet gösteren firmalarda çalışan simsarlar tarafından, çalıştığı firmaya daha fazla müşteri çekmek amacıyla çığırkanlık yaparak, vatandaşları rahatsız edemez, çekiştirerek bilet almaya zorlayamazlar
- gg) Şehir merkezinde at arabası ile taşımacılık yapılamaz.
- hh) 1) Belediyenin bakım ve onarımını yapmış olduğu cadde ve sokaklarına zarar verecek şekilde ağır tonajlı araçlar giremez.(Yük alma ve boşaltma amacıyla trafiğin yoğun olmadığı saatler (22:00 ila 08:00) arası gürültü kirliliğine sebep olmayacak şekilde giriş çıkış yapmalarına müsaade edilir.) Para cezasının yanı sıra bozulan yolların bakım ve onarım masrafları, araç sahibi veya firma sahibinden tahsil edilir.
- 2) Paletli iş makineleri asfalt üzerinde seyir edemezler.
- ii) 1) Toprak, kum, mıcır, taş, pancar, küspe, saman, talaş, kömür tozu, hayvansal gübre ve benzeri maddelerin taşınmasında meydan, cadde ve sokaklara dökülmesini önlemek, başkalarının mal ve can güvenliğini tehlikeye sokmayacak şekilde yükün çevreye savrulmasını önlemek için araçların üzerini branda ile kapatılması zorunludur
- 2)Hafriyat, kum, taş, moloz, culuf ve benzeri malzemeleri taşıyan araçlar; kirlenmiş lastiklerini temizlemeden cadde ve sokaklara çıkamazlar

- 3)Belediyenin belirlemiş olduğu hafriyat alanları dışındaki bölgelere hafriyat dökülemez.
- jj) Belediye sınırları içerisinde, toplu taşıma araçlarına ait duraklarda motorlu araçları ile durmak, park etmek ya da bekleme yapmak.
- kk) Belediyenin ilgili birimlerinin toplu taşıma araçları ile ilgili aldığı kararlara uymamak.
- ll) Belediye sınırları içerisinde, toplu taşıma araçlarının, yetkili birimlerce kendisine tahsis edilmiş duraklar haricinde yolcu alması, indirme yapması, bekleme yapması, park etmesi.
- mm) Denetim elemanlarının talimatlarına uymamak.
- nn) UKOME kararı ile park etmenin kesinlikle yasak olduğu belirlenen yerlerde motorlu yada motorsuz araçlarla bekleme yapmak, park etmek, yolcu indirip bindirmek.
- oo) UKOME kararlarına uymamak.
- pp) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Minibüs Çalışma Yönetmeliğine uymamak.
- qq) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Özel Halk Otobüsleri Yönetmeliğine uymamak,
- rr) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Özel Servis Araçları Yönetmeliğine uymamak.
- ss) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Ticari Taksiler ve Taksi Durakları Çalışma Usul ve Esasları Hakkında yönetmeliğe uymamak

Sağlık, Emniyet ve Selamette ilgili emir ve yasaklar

MADDE 9- (1) Aşağıdaki fiil ve hareketleri yapmak yasaktır.

- a) Gelip geçenlere zarar verecek derecede azgın ve huysuz olan hayvanlara umumi yerlerde binmek, bunları tedbir almadan yedekte götürmek, vahşi hayvanları şehre sokmak ve ticari amaçla teşhir edip oynatmak
- b) Belediyeden müsaade almadan, hayvan sağlık belgesi olan menşe şahadetnamesi ve Hayvan Sağlık Raporunu ibraz etmeden, sirk veya müteferrik hayvanları şehre sokmak veya bunları şehrin içinde bir yerden bir yere götürmek (Nakle ait tertibatın özellikleri belediyenin mütehasıs memurlarınca tespit edilir.
- c) Kaldırımlarda, yaya yollarında ve meydanlarda tekerlekli patenle kaymak, futbol oynamak, havalı tüfekte atış talimi yaptırmak, uçurtma uçurmak, bisiklet, motosiklet ve hayvanla çekilen araçları kullanmak.
- d) Belediyeye kayıt edilmemiş, numara almamış, aşılama işlerini süresi içinde yaptırılmamış, tasmasız, ağızlıksız, yularsız veya yuları gelip geçenlere zarar verecek kadar uzun, sahibi elinde tutulmaksızın etrafa zarar verecek şekilde hayvan geçirmek, bu gibi hayvanları serbest, başı boş bırakmak ve şehir içinde hayvan koşturmak, belediye veterinerliğinden karnesi olmayan ve aşıları yapılmamış evcil hayvanları evde beslemek.
- e) Meydan yol ve tretuvarlarda her türlü tamirat ve hafriyatta lüzumlu emniyet tedbirlerini almamak ve geceleri izinli çalışmalarda renkli ışıklarla tehlikeyi belirtmemek.

- f) Toplu taşıma araçlarının kapı ve pencerelerinden tehlikeli olacak şekilde baş ve kol çıkarmak, bu araçların fren, zil, kampana ve saire gibi iç tesisatı ve tertibatını karıştırmak ve bu araçlara hareket halinde veya durak dışında durduğu zaman binmek veya araçtan atlamak
- g) Toplu taşıma araçlarında yangın aleti ve ilk yardım dolabı ve vapurlar ile deniz dolmuş motorlarında cankurtaran simidi ve saire karıştırmak.
- h) Dolmuş motorlarında yaz, kış belli edilmiş yolcu adedinden fazla yolcu almak.
- i) 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun ilgili maddesi gereği Belediyeden ruhsat almadan ve verilen ruhsat tezkerelerinin altı ayda bir defa vize işlemine esas gerekli hayvan muayenesi yaptırılmamış hayvanları koşumda kullanmak.
- j) Yol üzerindeki binaların yüzlerine bayrak, levha, afiş ve benzerlerini sağlam bir şekilde sabitlememek.
- k) Binaların yüz tarafındaki pencere, balkon, teras ve saire yerlerine sabit ve lüzumlu tedbirleri almaksızın çiçek saksısı, testi ve her türlü eşya koymak.
- l) Şehrin içindeki arsalarda bulunan sarnıç, kuyu, kireç kuyusu, hoştan kuyusu, mahzen ve saire gibi çukurları üstü açık bulundurmamak veya etrafını çevirmemek, gerekli emniyet tertibatını almamak.
- m) Kalorifer veya ısıtıcı cihazlarla ısıtılan apartman, otel, işhanı, tiyatro, sinema gibi yerlerin ısı dereceleri hava şartlarına göre (+15) dereceden aşağı düşürülemez. Yukarıda bahsi geçen yerlerde kontrol için termometre bulundurulması mecburidir. Kalorifer ve ısıtıcıların 15 Kasım tarihinden Nisan ayı sonuna kadar yakılmaları zorunludur. Ancak, bu tarihler dışında ısı bina içerisinde (+15) dereceden aşağı düştüğü takdirde dahi yakılması mecburiyeti vardır. Bu yasağa uymayanlar hakkında yasal işlem yapılır.
- n) 1) Belediyece tespit edilen canlı hayvan borsası dışında meydan, cadde, sokak ve boş alanlarda hayvan satılamaz
- 2) Belediye ve Kurban Hizmetleri Komisyonu tarafından kurban kesimi için belirlenen yerler dışında meydan, cadde, sokak, boş alan ve benzeri yerlerde kurbanlık hayvan kesimi yapılamaz.
- o) Belediye Encümenlerince tayin ve tespit edilen bölgeler haricinde hayvan ahır yapmak, hayvan beslemek.
- p) Her türlü binalarda üst kat dairelerden herhangi bir şekilde alt kata su, baca ve benzeri sızıntıya meydan vermek.
- q) Pazar yerleri, cadde ve sokaklarda et ürünleri, süt ürünleri, unlu mamuller, kuru yemiş, tatlı, lokum ve bisküvi gibi ürünlerin açıkta satışı yasaktır.
- r) Gıda sevkiyatına uygun şartları taşımayan araçlar ile gıda sevkiyatı yapmak
- s) Her türlü bina, Apartman ve işyerinden sokağa, ışıklığa ve komşu yan parsellerinde bulunanları rahatsız edecek şekilde soba borusu çıkartmak.
- t) Evlerden ve apartmanlardan sokağa, ışıklığa ve yan parsellerinde bulunan arsalarla çöp ve benzeri şeyler atmak.
- u) Kaçak inşaata her ne suret olursa olsun beton dökmek.

- v) Çok katlı bina ve apartmanlarda çöp torbası ve benzeri türden atıklar ile bilumum eşyaları merdiven boşluklarına bırakmak.
- w) 1) Belediyece belirlenmiş hurda döküm alanları haricinde şehrin muhtelif yerlerinde meydan, cadde, sokak, boş alanlarda ve evinin bahçesinde hurda alım satımı yapılamaz, biriktirilemez depolanamaz ve görüntü kirliliğine sebebiyet verilemez
- 2) Hurdacılar depolarında biriktirdikleri hurdalar içinde bulunan tehlikeli ve zehirli maddeler içeren hurdaları diğer hurdalardan ayrı olarak depolamaya ve emniyet tedbirlerini almaya mecburdurlar.

Mezarlıklarla ilgili emir ve yasaklar.

MADDE 10- (1) Aşağıdaki fiil ve hareketleri yapmak yasaktır.

- a) Bu yönetmeliğin umumi yerlerde yapılmasını men ettiği fiilleri mezarlıklarda yapmak,(Mezarlıklar ve mezarlıklara ölülerin defni ve mezardan çıkarılması ve nakli hususunda Umumi Hıfzısıhha Kanunu Hükümleri dairesinde yapılır. (Belediyelerin belirlediği mezarlık alanları haricindeki yerlere ölüleri defnedenler 5237 TCK-196 maddesi gereği cezalandırılır.
- b) Mezarlıkları çeviren duvar, parmaklık ve saire gibi manilere çıkmak ve tırmanmak,mezarların üstüne çıkmak veya oturmak, çiçek, fidan, ağaç veya herhangi bir bitkiyi koparmak, sökmek, mezarlar üzerine konmuş eşya ve işaretleri kaldırmak, yerlerini değiştirmek, mevcut yollar haricinde gezinmek, her ne olursa olsun ziyaretçilerin huzur ve sükunlarını ihlal ve mezarlıklara zarar vermek ve ölülere karşı hürmetsizlik gösterecek hareketlerde bulunmak.
- c) Sarhoşların, dilencilerin, seyyar satıcıların, yanında velisi bulunmayan çocukların mezarlık içine girmesi.
- d) Güneş battıktan sonra mezarlıklara her ne sebeple olursa olsun girmek.
- e) Mezarlıklarda Belediyeden ruhsat almaksızın her türlü tesisat ve tamirat yapmak veya yaptırmak.
- f) Mezarlıklarda belediyenin izni olmadan vatandaşların dini duygularını istismar ederek para yada herhangi bir bedel karşılığında dua yada Kuran okumak.
- g) Mezarlık içerisinde her türlü kümes hayvanı, küçükbaş ve büyükbaş hayvan otlatmak.

Hayvan Ölülerini ile ilgili emir ve yasaklar.

MADDE 11- (1) Belediyece hayvan ölülerini yakma fırını veya hayvan mezarlığı yapıncaya kadar hayvan ölüleri hakkında aşağıda gösterildiği şekilde hareket edilecektir.

- a) Büyük ve küçük her türlü hayvan ölülerini her nerede olursa olsun açıkta bırakmak, umuma mahsus yerlere atmak veya gömmek, (Ahır ve ağıl hayvanlarının ölüleri bu hususta Belediyece hazırlanmış özel vasıtalarla nihai işlemi yapılacak yere kadar ölü hayvanın nakli kabul edilecek tarifeye göre yapılacaktır. Hayvan ölüleri hayvan sahipleri tarafından kokuşmaya meydan verilmeden şehir dışında, hayvanlar tarafından eşilip çıkarılmayacak surette gömülecektir. Bunlar gıda maddelerine veya insanlara mahsus eşyayı nakle veya insan taşımaya mahsus araçlarla taşınmayacaktır.

- b) Kedi, köpek ve kümes hayvanlarının ölümlerini kokutmadan hususi yerlere, hayvanlar tarafından çıkarılmayacak ve koku neşretmeyecek şekilde gömmek veya ilk geçecek temizlik arabalarına teslim etmemek.
- c) Bulaşıcı hastalıklar neticesinde veya şüpheli olarak ölen hayvanları Mahalli Belediye Başkanlıklarına veya Müdürlüklerine haber vermemek ve bu gibi hayvanlar için Hayvan Sağlık Zabıtası nizamnamesi hükümlerine göre işlem yaptırmamak yasaktır.

Belediyenin Ruhsatına Tabi İşyerleri ve Burada Çalışan Kişilerin Uyması Gerekli Genel Emir ve Yasaklar

MADDE 12- (1) Belediyenin ruhsatına tabi işyerleri ve burada çalışan kişiler aşağıdaki genel hükümlere uymak zorundadırlar.

- a) İşyeri amaca uygun bir şekilde tasarlanmış, temiz ve aydınlatması yeterli olacaktır. Temizlik sıhhi ve fenni usullerle toz kaldırmadan ve iş saatleri dışında yapılacaktır. Çalışan elemanların eli yüzü ve üst başları temiz ve düzenli olacaktır.
- b) İşyerinin havalandırma tertibatı bulunacak, ısıtma ve havalandırma soba, kalorifer veya klima sistemlerinden uygun olanı ile yapılacaktır.
- c) Tek ruhsatla açılan ve birden fazla faaliyet alanı bulunan işyerlerinde her faaliyet dalı için ilgili bölümlerde öngörülen şartlar ayrıca aranacaktır.
- d) On kişiden fazla çalışanı bulunan müstakil işyerlerinde dinlenme yeri, kıyafet değiştirme kabini, bay ve bayan için ayrı tuvalet bulunacaktır. Ancak birden fazla işyerlerinin bulunduğu iş hanı, iş merkezi ve benzeri yerlerde ortak tuvalet kullanılabilir.
- e) İşyerinde üretilen çöp ve benzeri atıkların toplanması ve muhafazası için gerekli tedbirler alınacak ve atık suyun uygun bir şekilde tahliye edilmesini sağlayacak bağlantı bulunacaktır.
- f) Açıkta yiyecek ve içecek satılan, depolanan ve servisi yapılan işyerlerinde, yiyeceklerin hazırlandığı bölümlerin tabanları, duvarları ve yiyeceğin temas ettiği yüzeyler seramik, mermer, çelik gibi kolay temizlenebilir, yıkanabilir ve dezenfekte edilebilir, tavanlar buğulanmayı, küflenmeyi, dezenfekte edilebilir nitelikte olacaktır. Yiyecek hazırlama ve pişirme bölümünde oluşan buhar, koku, duman ve benzeri kirleticileri tahliye edecek baca sistemi kurulacaktır. Bardak ve tabaklar cam veya porselen kaşık, çatal ve bıçak paslanmaz çelikten olacaktır.
- g) İtfaiye raporu alması gerekmeyen işyerlerinde, çalışanların ve müşterilerin güvenliğini sağlamak amacıyla yangına karşı önlemler alınacaktır.
- h) Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ve 30 kişiden fazla çalışanın bulunduğu işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerin alındığını gösteren itfaiye raporunda belirtilen tedbirlerin alınmış olması gereklidir. 30 kişiden az çalışanın bulunduğu işyerlerinde gerekli yangın söndürme tertibatı ve aleti bulunacaktır.
- i) Umuma açık istirahat ve eğlence yerleriyle, kişilerin yoğun olarak giriş çıkış yaptığı diğer işyerlerinde giriş ve çıkışlar ayrı kapıdan olacak ve yangına karşı ayrıca tahliye çıkışı bulunacak, yangın çıkışları ışıklı tabela ile gösterilecektir.

- j) Umuma açık istirahat, eğlence ve konaklama yerleriyle lokantalarda ve pastanelerde şehir şebekesine bağlı su bulunacak. Bu tür işyerlerinde çalışan elemanların üst, baş, kılık kıyafetleri düzgün ve temiz olacaktır.
- k) Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri, konaklama yerleri, düğün salonları, lokantalar ve benzeri işyerlerinde bulunan tuvaletlerin zeminleri ve duvarları mermer, seramik ve mozaik gibi kolay temizlenebilir, yıkanabilir ve dezenfekte edilebilir malzemelerle kaplı olacaktır. Tuvalet ile mutfak yan yana olmayacaktır
- l) İş merkezi, pasaj, gar, terminal gibi yerlerde ortak kullanıma ayrılmış yeter sayıda lavabo ve tuvalet varsa, buralarda açılan işyerleri için ayrıca tuvalet ve lavabo şartı aranmaz.
- m) Canlı müzik izni olan yerlerde, belirlenen saatler dışında ve ilgili mevzuatta belirtilen ses seviyelerinin üstünde halkın huzur ve sükununu bozacak şekilde yayın yapılması durumunda, canlı müzik izni verilirken işletme sorumlusuna tebliğ edilerek verilen "Canlı Müzik İzni" iptal edilir. İşletme sorumluları, canlı olarak veya elektronik cihazlarla yapılan müzik yayınının tespit edilen saatleri aşmamasını ve gerekli ikaz levhalarının işyerine asılmasını sağlar.
- n) Belediyenin ruhsatına tabi işyerlerinde ilgili belediyelerinden alınmış ruhsat, vergi levhası, satışını yapıyorsa alkollü içki satış ruhsatı, Pazar günleri açık kalıyor ise Pazar günü çalışma izni, 30 kişiden fazla çalışanın bulunduğu işyerlerinde ve umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde ilgili itfaiye raporu ve benzeri izinler ile ilgili belgelerin işyerinin görülür bir yerinde asılıyor olması mecburidir.
- o) Belediyenin ruhsatına tabi işyerlerinde ilgili belediyenin ruhsat veren makamı tarafından hazırlanmış ve tasdik edilmiş teftiş defteri bulundurulacak, dolan defterlerde 2 yıl müddetle muhafaza edilerek teftiş için gelen yetkililere gösterilecektir.
- p) Gıda satışı yapılan ve umuma açık yeme içme, istirahat ve eğlence yerlerinde çalışan personelin mutlaka sağlık raporu yada sağlık muayene cüzdanları işyerinde her zaman hazır bulundurulacaktır ve her altı ayda bir bu muayeneler ilgili kurumlara yaptırılmış olacaktır.
- q) Ruhsatında belirtilen işten başka iş ile iştigal edilmesi yasaktır.
- r) Belediyenin Ruhsatına tabi işyerleri belediyece tespit ve ilan edilmiş bulunan açma ve kapama saatlerine riayet edeceklerdir. İşyerleri ilgililerince, belediyece tayin edilmiş açma kapama saatlerini gösteren en az 20x30 ebatlarında bir levha, müşterilerin dışarıdan görebilecekleri bir yere asılacaktır. Kapama saatinden evvel gelen müşteriler işi bitene kadar müessesede kalabilirler, fakat yeniden müşteri alınmaz. Müessese sahipleri ve işçiler işleri tedvir ve temizlik maksadıyla kapama saatinden itibaren (kapıları kapamak ve kapalı tabelasını asmak suretiyle) müessesede kalabilirler.
- s) Belediye, Vakıflar ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne ait olupta kiraya verilen WC'ler Belediyece tayin edilen fiyat tarifesine uymaya mecbur olup, fiyat tarifesi kolayca görülüp, okunabilecek yerde asılı olacaktır. Belediye ruhsatına haiz diğer işyerlerinde müşteri tuvaletlerinden ücret alınmayacaktır. Tuvaletlerde sabun, sıvı sabun, peçete ve tuvalet kağıdı bulundurulması zorunludur.

Pazar Yerleri

MADDE 13- Daimi ve geçici Pazar yerlerinde uyulması gereken hususlar. (TS standartlarına göre hazırlanan pazar yerlerinde nizam, intizam ve iktisadi nizamla ilgili çalışmalar İlçe Belediye Başkanlıklarına bağlı Belediye Zabıtalara yürütülür)

- a) Pazaryerlerinde pazarcı olarak faaliyet gösteren kişilerin Esnaf Odalarına veya müstahsil ise Ziraat Odaları'na kayıtlı üye olmaları esastır.
- b) Pazarcı esnafı vergi mükellefi olmakla birlikte pazarın bulunduğu İlçede veya beldede ikamet etmesi zorunlu olup, pazarcı esnafının kesinleşmiş vergi borcu ile Belediyeye borcu olmayacaktır.
- c) Pazarcı esnafı, ikamet ettiği İlçe sınırları içerisinde en çok 2 adet Pazar yerinden tezgah tahsisi alabilecek ve bizzat tezgahının başında kendisi bulunacaktır.
- d) Pazarcı esnafı kendisine tahsis edilen alanın dışına çıkamaz. Gerek halkın geçeceği gerekse komşu esnafın tezgah arkasına geçiş için ayrılan geçitleri kapatamaz.
- e) Hiçbir esnafın tezgah düzenlenmesinde komşu esnafın satış yapmasını engelleyecek şekilde malını aşırı derece yığması, tezgahını ileri çıkararak komşu tezgahın önünü kapatması yasaktır.
- f) Pazarcıların tezgah önünde gezmeleri, bağırımları, çağırımları, bir takım söz ve işaretlerle müşteriyi davet etmeleri yasaktır.
- g) Pazar yerlerinde her satıcı bulunduğu yeri temiz tutacak, çevresini kirletmeyecektir.
- h) Pazarcı alışverişte kullandığı ölçü aletinin (terazinin) ve gramlarının kolaylık sağlamak amacı ile görünür ve aleni şekilde kullanılması zorunludur. Terazi ve gramlarının tezgah gerisinde görünmeyecek bir şekilde kullanılması yasaktır.
- i) Ölçüler kanununa göre temiz tutulmamış, damgalanmamış, hileli, ayarı bozuk her türlü teraziyi kullanmak yasaktır.
- j) Terazide hile yaptığı tespit edilen Pazarcının terazisine el konulur. Durum tutanakla tespit edilir. Bu tutanağa terazinin seri no'su yazılacak ve terazi imha edilecektir. Bilahare imha edilen terazinin akıbeti San. Tic. İl Müdürlüğü Ölçü ayarlar servisine bildirilir. Terazinin çift kefli veya elektronik olması yapılan bu işlemi durdurmaz.
- k) Tartılacak şeylerin ağırlığına tesir edecek ve alıcıyı bedelinden fazla zarara sokacak derecede kalın kağıt ve benzeri şeyler kullanmak yasaktır.
- l) Pazarcı pazarın bitimini müteakip pazaryerine hiçbir mal ve malzemesini bırakmayacaktır. Bilahare bu alanın belediyece temizliği sırasında mal ve malzemenin görebileceği zarardan ötürü pazarcı hiçbir hak iddia edemez.
- m) Pazarcı esnafı satışa arz ettiği malların cinsini ve fiyatını gösterir etiket koymaya mecburdur. Müşteriyi aldatıcı yönde etikete hiçbir ifade yazılamaz. Etiketlerdeki fiyatlandırma Litre veya Kilogram bazında yazılacaktır. (Yarım KiloTL. gibi ifadeler kullanılmayacaktır.
- n) Belediyenin önceden tayin ve ilan ettiği yerler ve zamanlar dışında Pazar kurmak yasaktır.

- o) Pazarcı esnafı Pazar yeri ilan edilmiş alandaki numaratajlandırılmış tezgahların haricinde veya Pazar yeri olarak ilan edilmiş alanların dışında (sokak araları ve benzeri yerlerde) hiçbir surette tezgah kuramaz, satış yapamaz.
- p) Pazar dahilinde satışa sunulan gıda maddelerinden 5179 sayılı yasa gereğince üzeri kapatılması zorunlu olan gıda maddelerinin (Pişmiş veya pişmemiş) üzerlerinin daima kapalı olması ve satışa arz edilen maddelerin fiyat etiketinin konması mecburidir.
- q) Pazar yerlerinde mevcut satış tezgahlarını kullanan pazarcılar tezgahlarını başkasına kiraya veremez, satamaz.
- r) Pazarcı esnafı Maliye, Hal Müdürlüğü, Belediye Zabıta Müdürlüklerince yapılacak denetimlerde sattığı ürünün faturasını, irsaliyesini ve benzeri gibi belgeleri ibraz etmek zorundadır. Geçerli belge ibraz etmeyenler hakkında idari para cezası uygulanır.
- s) Pazarcı esnafı, pazarcı olduğunu kanıtlayan pazarcı belgesini Pazar devam ettiği sürece yakasına takmak mecburiyetindedir.
- t) Pazaryerlerinde yangın çıkmasına neden olacak yahut can güvenliğini tehlikeye düşürecek her türlü parlayıcı, yanıcı, patlayıcı maddeler kullanılması ve bulundurulması (Bütangaz tüpleri, tiner, vb.) yasaktır. Esnafın tahsisli alanlarda tehlike doğurabilecek kimyevi maddeleri, atlama ve sızma sureti ile çevreye zarar verebilecek her çeşit mal ve malzemeyi bulundurmaları ve satışı ile iştigal etmeleri yasaktır.
- u) Pazaryerlerinde, Pazarcılar, kendilerine ayrılan stantlara görünümü ve niteliği etkilesin veya etkilemesin hiçbir değişiklik ve ilave yapamazlar. Bu cümleden olmak üzere stant aralarını, duvarları yıkmak, geri yahut ileri almak yeni duvar örmek, dış görünümü etkileyecek değişiklikler yapmak kapamak veya daraltmak gibi bütün ameliye ve işlemler ile koruma amacına yönelik kepenk ve benzeri ilavelerin yapılması için Belediyeden izin alınması gerekir.
- v) Tahsisli alanlarda tesisin estetik görünümünü bozacak şekilde direk, levha, tabela benzeri şeyler asmak, çakmak, dikmek, tanıtıcı, barak, pankart, flama asmak ve teşhir etmek, aşırı ve göz alıcı şekilde aydınlatma yapmak yasaktır. İhtiyaç duyulması halinde Belediyeden izin alınması zorunludur.
- w) Pazaryerlerinde hal dışında toptan mal satışı yasaktır. Bu amaçla pazaryerlerinde bulunan veya tesisi edilen her tür kantar istisnasız tüm Zabıta birimleri tarafından toplattırılacak ve bir tutanakla imha ettirilecektir. Cezai rüsumu ödenmek sureti ile toptan mal tutanakla imha ettirilecektir. Cezai rüsumu ödenmek sureti ile toptan mal satanlarında perakende satış yapması yasaktır. Bu tür satışlar ancak Zabıta Müdürlüğü gözetiminde tanzim satış mahiyetinde, gösterilen alan üzerinde sadece halka arz şeklinde yaptırılabilir. Bu alan sabit tahsis alanı olarak algılanamaz. Bu alan için herhangi bir ücret alınmaz. Tanzim satışı yapılan malın fiyatı o günkü veya hal kapalı ise bir önceki günkü azami hal satış fiyatını geçemez. Tanzim fiyatın tespitinde mal kalitesine göre, belediyenin tespit edeceği fiyat baz olarak alınabilir.
- x) Pazaryerinde tüketiciye dönük perakende fiyatların serbestçe arz ve talebe göre belirlenmesi esastır. Perakende fiyatların oluşması gereken eşik fiyatının üstünde kendi çıkarları doğrultusunda belirlemek amacı ile pazara gelen malın miktarını engellemek, gelen satışa sunulmasına mani olmak, tehdit ve zor kullanarak diğer bir esnafın malın fiyatını düşürmesine engel olmak, veya malın fiyatını yükseltmesi için baskı yapmak, pazarın sevk ve idaresinde belediye tarafından görevlendirilmiş kişilere bu yönde maddi ve manevi baskı yapmak, tehdit etmek, bu yönde organize suç şebekesi oluşturmak yönünde hakkında tespit yapılan kişiler ve bunların birinci dereceden yakınları Diyarbakır ili dahilinde tahsis alamazlar, adlarına tahsis var ise bu tahsisler iptal edilir. Haklarında savcılığa suç duyurusunda bulunulur.

- y) Pazaryerlerinden, seyyar satıcılara mal veren pazarcının var ise tahsisi/tahsisleri iptal edilir. Pazaryerlerinin dışında, özellikle seyyar satıcılarda; pazaryerinde oluşması gereken fiyatların altında fiyatla mal satılmasını sağlayan pazarcıların derhal pazaryerleri ile ilişkisi kesilir.
- z) Toptancı hallerde üzerlerinde hal satış yeri kayıtlı olanlar pazaryerlerinde tahsis alamazlar. Ve yine hallerde nam ve hesaplarına satılmak üzere mal gönderen müstahsil dışındaki gerçek kurum ve kişiler pazaryerlerinden tahsis alamazlar.
- aa) Üretici olarak Pazar yerine sebze ve meyve getiren esnafın 1000 kg.'dan fazla mal getiremezler. 1000 kg.'dan fazla mal için hal rüsumu ödenmek zorundadır. Üreticiler Müstahsil belgelerini devamlı olarak yanlarında taşıyacak ve istendiğinde görevlilere ibraz edecektir. Üretici pazara getirdiği malları perakende olarak satacak, toptan satış kesinlikle yapılmayacaktır.
- bb) Pazar yerlerinde açıkta, tezgahta içki içmek ve içirmek yasaktır.
- cc) Pazar yerlerinde seyyar olarak çay, köfte ve benzeri gıda maddelerinin satışının yapılması yasaktır.

İktisadi Nizamla İlgili Belediye Emir ve Yasakları

MADDE 14- Belediyenin ruhsatına tabi işyerleri ile ilgili aşağıdaki özel hükümler uygulanır.

- a) Her ne maksatla açılır veya çalıştırılır ise çalıştırılsın, belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren her türlü işyeri, özel mevzuat ile kurulmuş odaları veya ilgili bakanlığı tarafından ruhsatlandırılrsa bile, ilgili belediyesine de müracaat ederek gerekli izinlerini alacaktır.
- b) Belediyenin ruhsatına tabi işyerleri (394 sayılı Kanundaki istisnalar hariç) 394 sayılı Hafta Tatili Kanunu'na göre haftada bir gün (Pazar günleri) tatil olmak zorundadır.
- c) Hafta Tatili Kanunu'ndan istisna olmak isteyen işyerleri ilgili belediyesine müracaat ederek izin almak zorundadır. Buna aykırı olarak işyerini çalıştıranların işyerleri Belediye Zabıtalrı tarafından kapatılır ve haklarında İdari para cezası uygulanır.
- d) Satışa arz edilen her türlü maddeyi fiyatına tesir edecek şekilde, fazla ağır ambalaj malzemesi ile tartıp satmak yasaktır.
- e) Her türlü tartı ve ölçü aletleri 3516 sayılı Ölçüler ve ayarlar Kanunu hükümlerine göre zamanında kontrol ettirilecek ve damgalattırılacaktır.
- f) Azami satış fiyatları ve kar hadleri tespit edilen maddelerin halka arz edilmesi, kaçırılması, saklanması veya satılmadığı halde satılmış gibi gösterilmesi ve ücret tarifeleri belirtilen hizmetlerden kaçınılması yasaktır.
- g) Lokanta, gazino, bar, pavyon ve kokteyl salonları ile benzeri müesseselerde;
 - 1) Müessesenin ünvanı, sınıfı, adresi ile sahibinin adı, soyadı yazılı, sahifeleri cilt ve varak numaraları bulunan, muhteviyatında yenilen, içilen maddelerin cinsi, miktarı, birim fiyatları ile toplamını gösterir şekilde tanzim edilmiş, o günkü tarih atılmış ve sorumlu müdür veya servis garsonu tarafından imzalanmış en az 2 nüshalı hesap pusulaları kullanılması ve bir nüshanın istensin veya istenmesin müşteriye verilmesi zorunludur.

- 2) Hesap pusulası kullanan bütün müesseselerde; pusulalar, servis süresince masada bulundurulacak, masaya getirilen her madde getiriliş sırasına göre birim fiyatı ile birlikte müşterinin gözü önünde hemen yazılacaktır. Hesap pusulasının 2. nüshası müşteri istemeden kendisine verilecektir. Hesap pusulaları mutlaka soğuk damgalı olacaktır.
 - 3) Gramaj ve fiyatları ile ilgili kurumlarca tayin ve tespit edilmiş, tartılarak gram taksimatlı terazi bulundurulması zorunludur.
- h) Ticari taksilerde taksimetre bulundurmamak, bozuk taksimetre ile çalışmak, şehir dahilinde istenilen yere gitmemek, fazla ücret almak, gündüzleri gece tarifesi uygulamak ve pazarlık etmek yasaktır.
- i) Mal ve hizmet sunan her türlü işyerinde, işletmenin iştiğal ettiği iş ile ilgili hizmet, ürün ve mamullerin fiyat tarifelerinin müşterilerin kolaylıkla görebilecekleri yerde asılı olması mecburidir. Bu hükme aykırı hareket eden işyeri ilgilileri hakkında 4077 sayılı Tüketici Kanunu'nun 12. maddesine istinaden, yine aynı Kanunun 25. maddesinde zikredilen cezai işlemin uygulanabilmesi için Belediye Zabıtaları bir tutanak tutarlar ve karar alınmak üzere bu tutanağı o yerin en büyük mülki amirine gönderirler.
- j) Her ne surette olursa olsun, belediyenin ruhsatına tabi iken ruhsat almadan faaliyet gösterilmesinin tespiti durumunda bu işyeri ilgilisi hakkında tutanak tutulur ve derhal belediye encümenine sevk edilerek, alınacak karara istinaden gerekli işlem yapılır.
- k) Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden;
- 1) Faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılan,
 - 2) Açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymayan,
 - 3) Kanuni istisnalar saklı kalmak üzere, eğlence, oyun, içki ve benzeri amaçlı umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde onsekiz yaşından küçükleri çalıştıran,
 - 4) Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kiraathane ve oyun oynatılan benzeri yerlere yanlarında veli ve vasileri olsa bile onsekiz yaşını doldurmamış küçüklerin girmesine müsaade eden,
 - 5) İşyeri Açma ve Çalışma ruhsatlarına ilişkin yönetmelik hükümlerine aykırı olarak işletildiği tespit edilen, Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin işletmecilerine 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 6. maddesine istinaden idari para cezası verilir. Bu maddede öngörülen idari para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında il daimi encümeni tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdari para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur. Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.
- l) Şehir içerisinde ve meskun mahallerde açılan odun kömür depoları;
- 1) Odun ve kömürlerini depoladıkları alan kapalı mekan olamaz.
 - 2) Depo etrafı sağlam direklerle sabitlenmiş tel örgü (içerideki malzemenin dışarı dökülmesine mani olacak şekilde) ile çevrilmiş olmalıdır.
 - 3) Bu depolarda, ilgili belediyesinden alınmış itfaiye raporu ve bu rapor doğrultusunda gerekli yangın söndürme malzemesi bulunacaktır.
 - 4) Bu depolarda motorlu testere ve benzeri aletler ile kesim yapılamaz.

- 5) Depolama alanı içerisinde idari işler için kullanılmak üzere hizmet binası bulunabilir.
- 6) İlgili belediyesince ruhsatlarında gösterilen miktarlar haricinde yakacak malzemesi bulunamaz.
- 7) Bu işyerlerine araç giriş çıkış yerleri ilgili belediyesinin onayı ile düzenlenebilir, belediyeden izin alınmadan özel giriş tertip etmek, yolun ve kaldırımın evsafını bozmak yasaktır.

Yangın İle İlgili Hükümler

MADDE 15- (1) Yangın ile ilgili uyulması gereken hususlar

- a) Dükkan, mağaza, imalathane, fabrika gibi halkın alışveriş yaptığı yerler ile umuma açık olan ve halkın toplu bir şekilde bulunduğu yerlerde yeter sayıda yangın söndürme cihazı bulundurulması mecburidir.
- b) Apartman, İşhanı, Otel, Hamam, Fırın ve imalathanelerin bulunduğu binalardaki bacaların yılda en az bir kez temizlenmesi mecburidir.
- c) Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla Fabrika, fırın, Han, Hamam, Pansiyon, Otel, işhanı ve apartmanlardaki bacalara siklon veya sulu filtre takılacak, bunlar devamlı surette çalışır durumda olacak ve bacalar çevre binalardan 2 metre yükseklikte olacaktır.
- d) Şehir dahilinde meskûn sahalar arasında dolu veya boş olarak LPG tüp kamyonları ile akaryakıt tankerlerinin park edilmesi yasaktır. Bu tür araçlar Belediyece belirlenen alanlara park edilecektir.
- e) Halkın toplu olarak bulunduğu yerler ile mutfak bölümü bulunamayan bilimum işyerlerinde yemek pişirme, çay yapma ve benzeri amaçlı olarak LPG tüpü kullanmak yasaktır.

İlan ve Reklamlar

MADDE 16- (1) İlan reklam ve tanıtım faaliyetleri ile ilgili emir ve yasaklar.

- a) Büyükşehir Belediye sınırları içerisinde Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi İlan Reklam Tanıtım ve Tabela Yönetmeliğinin aykırı olarak ilan reklam unsuru konulamaz.
- b) Belediye izni olmadan herhangi bir şekilde süreli yada süresiz tanıtım amaçlı stand kurulamaz, bilgi broşürü ve el ilanı dağıtılamaz.
- c) Belediyece izin verilmeyen yerlere kağıt afiş yapıştırılmaz, bez afiş asılamaz.

Yürürlük ve uygulama

MADDE 17- Bu Talimatname hüküm bulunmayan hallerde ilgili özel mevzuatta yer alan hükümler aynen uygulanır.

MADDE 18- İlçe belediyeleri bu yönetmeliği kendi belediye meclislerinde kabul etmek şartı ile uygulayabilecekleri gibi, bu yönetmelik Hükümlerine aykırı olmamak üzere yeni düzenlemeler yaparak kendi Yönetmeliklerini belirleyebilirler.

Özel hükümler:

MADDE 19- Bu Talimatname hükümlerinden ilgili özel mevzuat hükümlerine aykırılıkları görülenler uygulanmaz.

Görev yetki ve sorumluluk alanı:

MADDE 20- Bu yönetmelik hükümlerinin uygulanmasında Büyükşehir belediyesinin sorumluluğu, görev, yetki ve sorumluluk alanları ile sınırlıdır.

Yürürlük:

MADDE 21- Bu yönetmelik Belediye Meclisince kabul edilip onaylandıktan ve Uygun araçlar ile halka duyurulduktan sonra yürürlüğe girer.

Denetim:

MADDE 22- Bu yönetmelikte belirlenen kurallara uyulup uyulmadığının denetimini Belediye Zabıtaları yapar. Yönetmelikte belirlenen kurallara uyulmadığının tespiti halinde, 1608 sayılı Kanun'a istinaden cezai müeyyideler uygulanır.

Yönetme:

MADDE 23- Bu yönetmelik hükümlerini Belediye Başkanı yürütür.

Haci HASPOLAT

Eşref GÜLER

Raziye TAŞKIRAN

Meclis Bşk. V.

Katip

Katip